

Dosarul nr.3ra-1052/21
2-18158812-01-3ra-12102021

Prima instanță, Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (jud: L. Lavric)
Instanța de apel, Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Bostan, V. Negru, Gr. Dașchevici)

ÎNCHEIERE

29 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Ala Cobăneanu
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Aliona Miron

examinând cererea depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „LAL”, reprezentată de avocatul Alexei Tighinean, cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „LAL” împotriva Primăriei mun.Chișinău și Consiliului mun.Chișinău, terți Societatea cu Răspundere Limitată „Vasigur-Construct” și Întreprinderea Mixtă „Delmar Construction” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la anularea refuzului și obligarea emiterii actului administrativ,

c o n s t a t ă:

La 24 mai 2018, SRL „LAL” a depus cerere de chemare în judecată, în procedura contenciosului administrativ, împotriva Primăriei mun.Chișinău și Consiliului mun.Chișinău cu privire la anularea refuzului și obligarea emiterii actului administrativ.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că în baza deciziei nr.25/39-52 din 07 octombrie 1996 a Primăriei mun.Chișinău și contractului de arendă funciară nr.XXXXXX din 07 noiembrie 1996, Primăria mun.Chișinău i-a transmis în arendă, pe un termen de 5 ani, terenul cu suprafața de XXXXX ha, nr.cadastral XXXXX, amplasat în XXXXX, pentru utilizarea ulterioară a unei stații de parcare auto provizoriu, conform planului Direcției generale arhitectură și urbanism. În baza actelor enunțate, la 26 martie 1999 a înregistrat la OCT Chișinău dreptul de folosință și posesia asupra lotului de pământ menționat.

Prin hotărârea din 05 februarie 2002 a Judecătoriei Economice de Circumscripție a fost prelungit termenul de valabilitate a contractului de arendă funciară nr.XXXXXX din 07 noiembrie 1996, pe un termen nedeterminat. Totodată, s-a stabilit că lotul de pământ

urmează să fie folosit până la valorificarea lui după destinație, conform planului general al Departamentului arhitectură și urbanism.

Din cele menționate, reclamanta consideră că terenul cu suprafața de XXXXX ha, nr.cadastral XXXXX, amplasat în XXXXX, îl deține cu drept de folosință și posesie legitimă, fapt ce rezultă și din datele din Registrul bunurilor imobile.

Totodată, SRL „LAL” a reținut că, la 07 noiembrie 2017 a încheiat cu SC „Vasigur-Construct” SRL contract de societate civilă nr.XXXXX, prin care s-au asociat, fără să constituie persoană juridică, cu scopul să aducă împreună maximum de aporturi, având ca obiect edificarea unui „complex” locativ, format din blocuri cu mai multe nivele și spații comerciale de menire socială culturală pe adresa: XXXXX, împărțind între ei foloasele și pierderile.

În baza actului juridic menționat, s-a obligat să pună la dispoziția SC „Vasigur-Construct” SRL terenul cu suprafața de XXXXX ha, nr.cadastral XXXXX, amplasat în XXXXX, pe care îl deține cu drept de folosință și posesie legitimă, precum și construcțiile amplasate pe acest lot de pământ și anume, construcția cu nr.cadastral XXXXX, cu suprafața de XXXXX m.p.; construcția accesorie cu nr.cadastral XXXXX, cu suprafața de XXXXX m.p.; construcția cu nr.cadastral XXXXX, cu suprafața de XXXXX m.p. și construcția cu nr.cadastral XXXXX, cu suprafața de XXXXX m.p., iar ultima și-a asumat responsabilitatea să efectueze proiectarea, construcția complexului locativ pe terenul menționat și să organizeze darea în exploatare al acestuia.

La 12 martie 2018, s-a adresat Primăriei mun.Chișinău cu cererea nr.1868, solicitând eliberarea certificatului de urbanism pentru proiectarea unui complex locativ cu spații de menire social-culturală și parcări subterane din str. XXXXX.

Prin răspunsul nr.21/1868 din 21 martie 2018 a Direcției generale arhitectură, urbanism și relații funciare, cererea a fost respinsă din motiv că, obținerea unor acte permise pentru proiectare/construire pe terenul indicat în proiectul concepției anexat, nu este posibilă atât din cauza lipsei suportului juridic asupra lotului (terenul a fost transmis în arendă SRL „LAL” pentru utilizarea unei stații de parcare auto - provizoriu), cât și reieșind din prevederile actuale ale documentației de urbanism a localității, o parte din terenul, ce constituie proprietate municipală, este sub acțiunea codului „C7”, ce prevede amplasarea parcarilor auto cu multe niveluri.

Nefiind de acord cu refuzul autorității emitente, la 20 aprilie 2018, prin intermediul reprezentantului său, în temeiul art.14 din Legea contenciosului administrativ nr.793 din 10 februarie 2000, s-a adresat Consiliului mun.Chișinău și Primăriei mun.Chișinău cu cerere prealabilă, solicitând eliberarea certificatului de urbanism pentru proiectarea complexului locativ cu spații de menire social-culturală și parcări subterane din str. XXXXX.

Prin scrisoarea nr.21/1131-p din 27 aprilie 2018 a Direcției generale arhitectură, urbanism și relații funciare, cererea prealabilă a fost respinsă din motiv că potrivit pct.14 alin.(1) din Regulamentul cu privire la crearea și funcționarea ghișeului unic de autorizare a lucrărilor de construcție, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1469 din 30 decembrie 2016, cererile ce țin de autorizarea lucrărilor de construcție pot fi depuse de proprietarul terenului pe care urmează a fi executate lucrări de construcție și/sau persoanele care în

temeiul actului juridic (contract), decizie a autorității competente sau altui act juridic conform legislației, dispun de dreptul de a efectua lucrări de construcție în privința terenului/imobilului (în cazul dat terenul a fost atribuit provizoriu). Totodată, a comunicat că terenul în cauză poate fi valorificat conform destinației doar după stabilirea unui deținător final desemnat în condițiile legii, adjucecat prin licitație funciară, și având în vedere prevederile documentației de urbanism, precum și necesitatea stringentă a municipalității de parcări auto cu multe niveluri, cererea nu poate fi soluționată.

Reclamanta consideră că refuzul Primăriei mun.Chișinău privind eliberarea certificatului de urbanism pentru proiectarea complexului locativ cu spații de menire social-culturală și parcări subterane pe adresa XXXXX, este neîntemeiat și ilegal, din următoarele considerente.

Conform art.3 alin.(1) și (2) din Legea nr. 163 din 09 iulie 2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție (în redacția Legii în vigoare la data adresării cu cerere prealabilă și acțiune în judecată), certificatul de urbanism pentru proiectare se elaborează și se emite în baza cererii, în care se indică locul amplasării imobilului/terenului și la care se anexează, în original și în copii, următoarele documente: b) buletinul de identitate (pentru persoană fizică) sau certificatul de înregistrare (pentru persoană juridică); c) raportul de expertiză tehnică, în caz de reconstruire, restaurare, modificare sau consolidare a imobilului existent, elaborat de către experți tehnici atestați; d) *acordul autentificat notarial al coproprietarilor de imobil/teren ale căror interese pot fi afectate nemijlocit în procesul executării lucrărilor de construcție și în perioada exploatării obiectului construit*; e) schița de proiect avizată de arhitectul-șef, în cazul amplasării construcției în zonă cu regim special stabilit prin documentația de urbanism și de amenajare a teritoriului; f) schița de proiect avizată de Consiliul Național al Monumentelor Istorice de pe lângă Ministerul Culturii, în cazul intervențiilor la monumentele de istorie, artă și arhitectură sau în zonele construite înscrise în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat. Solicitarea altor documente decât cele prevăzute la alin.(1), nu se admite.

La rândul său, prevederile art.4 alin.(1) din aceeași lege, stipulează că, certificatul de urbanism pentru proiectare se elaborează în baza documentației de urbanism și de amenajare a teritoriului de către organele locale de arhitectură și urbanism din cadrul administrației publice locale.

Iar, reieșind din prevederile art.5 alin.(1) din Legea nr.163 din 09 iulie 2010, certificatul de urbanism pentru proiectare se elaborează și se eliberează solicitantului (beneficiarului) în cel mult 20 de zile lucrătoare de la data înregistrării cererii.

În viziunea SRL „LAL” a întrunit toate cerințele legale pentru eliberarea certificatului de urbanism, iar refuzul Primăriei mun. Chișinău și al Consiliului mun.Chișinău privind eliberarea certificatului de urbanism pentru proiectarea complexului locativ cu spații de menire social-culturală și parcări subterane pe adresa XXXXX, este neîntemeiat, lipsit de temei legal.

În contextul enunțat, SRL „LAL” a solicitat admiterea acțiunii, recunoașterea ca fiind ilegal refuzul Primăriei mun. Chișinău și al Consiliului mun.Chișinău expus în scrisoarea nr.21/1868 din 21 martie 2018 privind eliberarea certificatului de urbanism pentru proiectarea complexului locativ cu spații de menire social-culturală și parcări subterane pe

adresa XXXXX, cu obligarea pârâților să elaboreze și să-i elibereze certificat de urbanism pentru proiectarea complexului locativ cu spații de menire social-culturală și parcări subterane pe adresa XXXXX.

La 01 august 2018, SRL „Vasigur-Construct” a depus cerere în temeiul art.67 din Codul de procedură civilă, solicitând introducerea sa în proces în calitate de intervenient accesoriu.

Prin încheierea din 13 august 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani a fost admisă cererea și atrasă în proces SRL „Vasigur-Construct” în calitate de intervenient accesoriu.

Pe parcursul examinării cauzei și anume, la 03 septembrie 2018, SRL „LAL” a depus cerere de concretizare a pretențiilor din acțiune, solicitând recunoașterea ca fiind ilegal refuzul Primăriei mun. Chișinău și al Consiliului mun.Chișinău privind eliberarea certificatului de urbanism pentru proiectarea complexului locativ cu spații de menire social-culturală și parcări subterane pe adresa XXXXX, cu obligarea pârâților să elaboreze și să-i elibereze certificat de urbanism pentru proiectarea complexului locativ cu spații de menire social-culturală și parcări subterane pe adresa XXXXX, conform schiței de proiect a ansamblului locativ cu spații de menire social-culturală și parcare subterană din XXXXX, pe numele SRL „Vasigur-Construct” și SRL „LAL”.

Prin hotărârea din 17 septembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani a fost admisă integral acțiunea depusă de SRL „LAL”. A fost recunoscut ilegal refuzul Primăriei mun. Chișinău și al Consiliului mun.Chișinău privind eliberarea certificatului de urbanism. Au fost obligați Primăria mun. Chișinău și Consiliul mun.Chișinău să elaboreze pe numele SRL „Vasigur-Construct” și SRL „LAL” certificat de urbanism pentru proiectarea ansamblului locativ cu spații de menire social-culturală și parcare subterană pe adresa: XXXXX, pe terenul cu nr.cadastral XXXXX, cu suprafața de XXXXX ha, în baza schiței de proiect prezentate Direcției generale arhitectură, urbanism și relații funciare a Consiliului mun.Chișinău.

La 09 octombrie 2018, Consiliul mun.Chișinău și Primăria mun.Chișinău au depus cerere de apel împotriva hotărârii primei instanțe, iar la 23 noiembrie 2018 a fost prezentată motivarea apelului.

La 19 iunie 2020, Consiliul mun.Chișinău și Primăria mun.Chișinău au depus supliment la cererea de apel, solicitând casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei hotărâri noi de respingere integrală a acțiunii.

Prin încheierea din 21 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost atrasă în proces în calitate de terț ÎM „Delmar Construction” SRL.

Prin decizia din 25 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul depus de Primăria mun.Chișinău și Consiliul mun.Chișinău și menținută hotărârea din 17 septembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

La 01 iunie 2021, Consiliul mun.Chișinău și Primăria mun.Chișinău au depus recurs împotriva deciziei instanței de apel.

La 28 iulie 2021, Consiliul mun.Chișinău și Primăria mun.Chișinău au prezentat motivarea recursului (ținând cont de faptul că decizia integrală a instanței de apel a fost notificată recurenților la 30 iulie 2021), solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a

deciziei din 25 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 17 septembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, cu emiterea unei decizii noi de respingere a acțiunii depuse de SRL „LAL” ca neîntemeiată.

La 31 ianuarie 2022, Primăria mun. Chișinău și Consiliul mun. Chișinău au depus supliment la cererea de recurs.

La 13 octombrie 2021, și ulterior la 01 februarie 2022, întru respectarea dreptului părților la un proces echitabil, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa SRL „LAL”, SRL „Vasigur Construct” și ÎM „Delmar Construction” SRL copia recursului (inițial, motivat și cel suplimentar) depus de Primăria mun. Chișinău și Consiliul mun. Chișinău, cu înștiințarea despre necesitatea prezentării referințelor, notificată SRL „LAL” la 20 octombrie 2021, fapt ce rezultă din avizul poștal de recepție nr. DS8005527248AS (f.d. 209-210, 228, vol. II).

Afară de aceasta, la 24 ianuarie 2022 și respectiv la 25 ianuarie 2022, reprezentanții SRL „LAL” și a SRL „Vasigur Construct”, avocații Alexei Tighinean și Vasile Ceban, au luat cunoștință de actele cauzei (f.d. 215, 217, vol. II), însă intimații nu și-au valorificat dreptul procesual de a depune referințe.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, examinând admisibilitatea recursului depus de Primăria mun. Chișinău și Consiliul mun. Chișinău, prin încheierea din 11 mai 2022 a Curții Supreme de Justiție, l-a numit pentru examinare în fond în complet din 5 judecători.

La 31 mai 2022, intimata/reclamantă SRL „LAL”, reprezentată de avocatul Alexei Tighinean, în conformitate cu art. 12¹ din Codul de procedură civilă, a depus în instanța de recurs cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, cu sesizarea în acest sens a Curții Constituționale în vederea exercitării controlului constituționalității a următoarelor prevederi legale și anume, a sintagmei „30 de zile” din dispozițiile art. 245 alin. (2) din Codul administrativ, art. 42 din Codul funciar integral și a sintagmei „ale căror interese pot fi afectate nemijlocit în procesul executării lucrărilor de construcție și în perioada exploatarea obiectului construit” din prevederile art. 3 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 163 din 09 iulie 2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție.

La 21 iunie 2022, SRL „LAL”, reprezentată de avocatul Alexei Tighinean, a depus supliment la cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, cu sesizarea în acest sens a Curții Constituționale în vederea exercitării controlului constituționalității și a prevederilor art. 218 alin. (1) din Codul administrativ.

Studiind cererea inițială și suplimentul la aceasta, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată necesitatea ridicării excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, din motivele ce succed.

Conform art. 195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedură civilă, cu excepția art. 169–171.

În conformitate cu art.12¹ alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

Aliniatul (2) al aceluiași articol, statuează că, la ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale, având ca obiect prevederile contestate.

Distinct, se reține că la 09 februarie 2016 Curtea Constituțională a Republicii Moldova a adoptat Hotărârea nr.2 „Pentru interpretarea articolului 135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate) (sesizarea nr.55b/2015)”, prin care s-a decis că în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională. Totodată, s-a dispus că excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu.

Conform §79-80 din Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 09 februarie 2016, pentru interpretarea art.135 alin.(1) lit.a) și lit.g) din Constituție, controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate. Curtea menționează că dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil.

Potrivit §82-83 din aceeași Hotărâre, Curtea a reținut că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu.

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.

Așadar, pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate, cu sesizarea Curții Constituționale, sunt necesare întrunirea cumulativă a condițiilor strict-obligatorii prevăzute la art.12¹ alin.(2) din Codul de procedură civilă.

În speță, obiectul cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate pe de o parte o constituie sintagma „30 de zile” din dispozițiile art.245 alin.(2) din Codul administrativ.

La acest subiect, SRL „LAL”, reprezentată de avocatul Alexei Tighinean, a reținut că recurenții Primăria mun.Chișinău și Consiliul mun.Chișinău prin recursul depus solicită aplicarea art.245 alin.(2) din Codul administrativ, potrivit căruia „*Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel*”, care în opinia intimătei/reclamante contravine art.20 și 23 din Constituție.

A menționat că legiuitorul a prevăzut termenul de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel pentru prezentarea motivării recursului. În art.246 alin.(2) lit.e) din Codul administrativ este prevăzută consecința prezentării recursului peste termenul indicat și anume, recursul se declară inadmisibil în special când motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art.245 alin.(2) din Codul administrativ.

În viziunea SRL „LAL”, reprezentată de avocatul Alexei Tighinean, acest termen este prevăzut pentru recurent, dar se referă și la intimat. În cazul în care cauza se află pe rolul Curții Supreme de Justiție, recurentul a fost notificat despre decizia instanței de apel la 08 iulie 2021 și a prezentat recursul motivat la data de 28 iulie 2021. Prin prisma art.245 alin.(2), motivarea recursului a fost depusă în termen. Intimatul a fost înștiințat de către instanță despre depunerea recursului motivat și a primit copia recursului. Iar, la data de 31 ianuarie 2022, recurentul a depus la Curtea Supremă de Justiție cerere de recurs suplimentară, care a fost trimisă în adresa sa.

În opinia intimătei, cererea dată a fost depusă în afara termenului indicat în art.245 alin.(2) din Codul administrativ. Având în vedere că în conformitate cu art.444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs. Cererea de recurs suplimentară a fost anexată la materialele cauzei, dar nu a fost restituită și a fost admisă spre examinare prin încheierea din 11 mai 2022. Din acest motiv, nu-i este clar intimătei dacă cererea de recurs suplimentară, depusă de către recurenți peste termenul indicat în art.245 din Codul administrativ, poate să fie soluționată împreună cu recursul depus inițial.

În circumstanțele enunțate, SRL „LAL”, reprezentată de avocatul Alexei Tighinean consideră că sintagma „30 de zile” din textul art.245 alin.(2) din Codul administrativ nu este clară și contravine art.20 și art.23 din Constituție.

Pe de altă parte, obiect al cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate depusă de SRL „LAL”, reprezentată de avocatul Alexei Tighinean, le constituie prevederile art.42 din Codul funciar.

La acest capitol, SRL „LAL”, reprezentată de avocatul Alexei Tighinean a indicat că recurenții Consiliul mun. Chișinău și Primăria mun. Chișinău prin recursul depus și în actele contestate solicită aplicarea art.42 din Codul funciar potrivit căruia „*Terenurile din intravilan se află în administrarea autorităților administrației publice locale, iar din municipii – în proprietate municipală*”.

Intimata consideră că norma dată de drept contravine art.109, art.110, art.20, art.23 și art.127 din Constituție.

SRL „LAL”, reprezentată de avocatul Alexei Tighinean, a precizat că în prezentul litigiu recurenții invocă faptul că terenul situat pe adresa mun.Chișinău, str. Ginta Latină, 20, se află în proprietatea municipiului Chișinău și își întemeiază cele invocate pe art.42 din Codul funciar.

A remarcat că în art.42 din Codul funciar este indicat că terenul din intravilan se află în administrarea autorității publice locale, iar din municipii - în proprietate municipală. Având în vedere că în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, toate unitățile administrative se bazează pe principiile de autonomie locală, a descentralizării serviciilor publice, a eligibilității autorităților publice locale, se consideră că toate autoritățile administrației publice locale sunt egale și se află la același nivel, călăuzindu-se de aceleași principii de care se călăuzesc alte autorități de nivel superior.

Totodată, potrivit art.500 alin.(1) din Codul civil, proprietarul are drept de posesiune, de folosință și de dispoziție asupra bunului.

Pe când, din prevederile art.42 din Codul funciar, se deduce că, municipalitatea are un drept de proprietate asupra terenului, însă alții au doar un drept de administrare „*de dispoziție*”. Având în vedere că toate autoritățile publice locale sunt egale în exercitarea drepturilor sale, art.42 din Codul funciar contravine art.109, art.110, art.20, art.23 și art.127 din Constituție.

Din motivele expuse, intimata SRL „LAL”, reprezentată de avocatul Alexei Tighinean consideră că articol 42 din Codul funciar integral poate fi declarat neconstituțional.

La fel, SRL „LAL”, reprezentată de avocatul Alexei Tighinean, în cerere solicită ridicarea excepției de neconstituționalitate a sintagmei „*ale căror interese pot fi afectate nemijlocit în procesul executării lucrărilor de construcție și în perioada exploatării obiectului construit*” din textul lit.d) alin.(1) art.3 din Legea nr.163 din 09 iulie 2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție.

Aici se reține că, SRL „LAL”, reprezentată de avocatul Alexei Tighinean a invocat că, Consiliul mun. Chișinău și Primăria mun. Chișinău în recursul depus solicită aplicarea la cazul speței a normei date de drept, potrivit căreia „Certificatul de urbanism pentru proiectare (anexa nr.1) se elaborează și se emite în baza cererii, în care se indică locul amplasării imobilului/terenului și la care se anexează, în original și în copii, următoarele documente: d) acordul autentificat notarial al coproprietarilor de imobil/teren ale căror

interese pot fi afectate nemijlocit în procesul executării lucrărilor de construcție și în perioada exploatării obiectului construit”.

Intimata consideră că sintagma „*ale căror interese pot fi afectate nemijlocit în procesul executării lucrărilor de construcție și în perioada exploatării obiectului construit*” din textul lit.d) alin.(1) art.3 din Legea nr.163 din 09 iulie 2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție, contravine art.127, art.16, art.23 și art.46 din Constituție, deoarece potrivit art.543 alin.(1) și art.546 alin.(1) și (2) din Codul civil, proprietatea este comună în cazul în care asupra unui bun au drept de proprietate doi sau mai mulți titulari. Fiecare coproprietar are dreptul de a folosi bunul proprietate comună pe cote-părți în măsura care nu schimbă destinația lui și nu aduce atingere drepturilor celorlalți coproprietari. Modul de folosire a bunului comun se stabilește prin acordul coproprietarilor sau, în caz de divergențe, prin hotărâre judecătorească în baza unei aprecieri echitabile a intereselor tuturor coproprietarilor.

Din prevederile art.3 alin.(1) lit.d) din Legea nr.163 din 09 iulie 2010 (în redacția anului 2018), rezultă că, este necesar acordul autentificat notarial numai al coproprietarilor ale căror interese pot fi afectate nemijlocit în procesul executării lucrărilor de construcție și în perioada exploatării obiectului construit.

În viziunea intimatei SRL „LAL”, sintagma „*ale căror interese pot fi afectate nemijlocit în procesul executării lucrărilor de construcție și în perioada exploatării obiectului construit*” din textul art.3 alin.(1) lit.d) din Legea nr.163 din 09 iulie 2010, este neconstituțională și nu este clară în sensul art.23 din Constituție, deoarece oferă un drept nelimitat organelor de stat de a decide dacă afectează nemijlocit drepturile coproprietarilor sau nu.

Consideră că, sintagma dată este de fapt o derogare de la principiile legale și imperative ale proprietății stipulate în titlul III a Codului civil și ocrotite prin prisma art.46 și art.127 din Constituție.

De asemenea, SRL „LAL”, reprezentată de avocatul Alexei Tighinean, în cererea suplimentară din 21 iunie 2022 solicită exercitarea controlului constituționalității și a prevederilor art.218 alin.(1) din Codul administrativ.

La acest aspect, intimata a reținut că recurenții Consiliul mun.Chișinău și Primăria mun.Chișinău în recursul declarat și în actele contestate solicită admiterea cererii de recurs, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, în așa fel, încât ultimii în mod indirect solicită aplicarea art.445 alin.(1) lit.b) din Codul de procedură civilă potrivit căruia, instanța, după ce judecă recursul, este în drept: să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Intimata susține că aplicarea normelor din Codul de procedură civilă este posibilă numai prin aplicarea alin.(1) art.218 din Codul administrativ, care statuează că, „*examinarea și soluționarea în fond a acțiunii în contencios administrativ are loc conform prevederilor Codului de Procedură Civilă, cu următoarele excepții:*”.

Consideră că norma prevăzută la art.218 alin.(1) din Codul administrativ contravine art.20 și art.23 din Constituție.

Or, conform art.231 alin.(2) și art.244 alin.(2) din Codul administrativ, pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva. Pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

Iar, potrivit art.248 alin.(1) din Codul administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: a) respinge recursul; b) casează parțial decizia instanței de apel și emite o altă decizie în partea casată; c) casează integral decizia instanței de apel și emite o nouă decizie; d) casează integral decizia instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

În opinia intimitei, din analiza art.248 alin.(1) din Codul administrativ, se deduce că instanța de recurs nu are nicio împuternicire privind casarea sau modificarea primei instanțe, deoarece norma respectivă de drept nu prevede această împuternicire drept exemplu, art.445 din Codul de procedură civilă care învestește instanța de recurs cu atribuții privind casarea integrală sau parțială a hotărârii primei instanțe.

SRL „LAL”, reprezentată de avocatul Alexei Tighinean, consideră că, dispozițiile art.218 alin.(1) din Codul administrativ, nu sunt clare în cazul aplicării concomitente cu art.248 din Codul administrativ și art.445 din Codul de procedură civilă, fapt ce contravine art.20 și art.23 din Constituție.

Potrivit art.135 alin.(1) lit.a) din Constituția Republicii Moldova, coroborat cu dispozițiile art.4 alin.(1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională nr.317-XIII din 13 decembrie 1994, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că în litigiul dedus judecății sunt întrunite condițiile necesare pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate stabilite în art.12¹ alin.(2) din Codul de procedură civilă și Hotărârea nr.2 din 09 februarie 2016 a Curții Constituționale, cu sesizarea în acest sens a Curții Constituționale.

Or, obiectul cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate, ce le constituie sintagma „30 de zile” din dispozițiile art.245 alin.(2) din Codul administrativ, art.42 din Codul funciar integral, sintagma „*ale căror interese pot fi afectate nemijlocit în procesul executării lucrărilor de construcție și în perioada exploatării obiectului construit*” din prevederile art.3 alin.(1) lit.d) din Legea nr.163 din 09 iulie 2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție, precum și art.218 alin.(1) din Codul administrativ, intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție. Excepția de neconstituționalitate fiind ridicată de către o parte implicată în proces, la caz, de către intimata/reclamantă SRL „LAL”, reprezentată de avocatul Alexei Tighinean, iar prevederile contestate sunt aplicabile cauzei, precum și nu există o hotărâre anterioară a

Curții Constituționale având ca obiect prevederile invocate de SRL „LAL”, din care motive cererea necesită a fi admisă.

Instanța de recurs menționează că cererea de sesizare a Curții Constituționale privind verificarea constituționalității normelor de drept indicate supra, constituie o prerogativă a părții din proces, la caz, a intimitei/reclamante SRL „LAL”, reprezentată de avocatul Alexei Tighinean, iar prin ignorarea excepției de neconstituționalitate și rezolvarea litigiului fără soluționarea prealabilă a excepției de către Curtea Constituțională, judecătorul ordinar ar dobândi prerogative improprii instanței judecătorești, ceea ce este inadmisibil.

Deopotrivă, prevederile legale ale căror control constituțional le solicită intimata SRL „LAL”, sunt pertinente soluționării litigiului dedus judecății.

Din considerentele enunțate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite cererea depusă de SRL „LAL”, reprezentată de avocatul Alexei Tighinean, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a sintagmei „30 de zile” din dispozițiile art.245 alin.(2) din Codul administrativ; art.42 din Codul funciar integral; a sintagmei „ale căror interese pot fi afectate nemijlocit în procesul executării lucrărilor de construcție și în perioada exploatarei obiectului construit” din prevederile art.3 alin.(1) lit.d) din Legea nr.163 din 09 iulie 2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție și art.218 alin.(1) din Codul administrativ, cu sesizarea în acest sens a Curții Constituționale privind exercitarea controlului constituționalității a normelor de drept nominalizate supra conform competenței ce-i revine potrivit art.135 alin.(1) lit.g) din Constituție.

Totodată, ca rezultat al admiterii cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a amâna examinarea cauzei în ordine de recurs, reieșind din dispozițiile art.12¹ alin.(3) din Codul de procedură civilă, potrivit cărora ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

Astfel, conform art.195 și art.230 din Codul administrativ, în coroborare cu art.12¹ din Codul de procedură civilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Se admite cererea depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „LAL”, reprezentată de avocatul Alexei Tighinean, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale.

Se transmit Curții Constituționale sesizările înaintate de Societatea cu Răspundere Limitată „LAL”, reprezentată de avocatul Alexei Tighinean privind exercitarea controlului constituționalității a următoarelor dispoziții legale și anume:

- sintagmei „30 de zile” din dispozițiile articolul 245 alin.(2) din Codul administrativ;
- articolul 42 din Codul funciar integral;
- sintagmei „*ale căror interese pot fi afectate nemijlocit în procesul executării lucrărilor de construcție și în perioada exploatarei obiectului construit*” din prevederile articolul 3 alin.(1) lit.d) din Legea nr.163 din 09 iulie 2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție.

- articolul 218 alin.(1) din Codul administrativ.

Se amână examinarea cauzei în ordine de recurs, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Aliona Miron